

Imię i Nazwisko:

Klasa:

A:

Sprawdzian jest przewidziany na 80 min. Materiał jest zgodny z podstawą programową. Nie przejmuj się oznaczeniami poziom 1 itp. oraz A: , B: , C: . Układ okresowy i tabela elektroujemności znajduje się na końcu sprawdzianu.

Powodzenia 😊

Poziom 1

A: Dopasuj pojęcie do definicji. Następnie wpisz litery w odpowiednie miejsca.

Lp.	Pojęcie	Lp.	Definicja
1.	dublet	A	dążenie do ośmiu elektronów na powłoce walencyjnej
2.	anion	B	liczba znajdująca się przed atomami w reakcji chemicznej
3.	współczynnik stechiometryczny	C	cząstka o ładunku ujemnym
4.	oktet	D	dążenie do dwóch elektronów na powłoce walencyjnej
5.	wzór sumaryczny	E	określa liczbę i rodzaj atomów cząsteczce oraz pokazuje wiązania między poszczególnymi atomami.
6.	wzór strukturalny	F	określa liczbę i rodzaj atomów tworzących cząsteczkę.

A: ____

B: ____

C: ____

D: ____

E: ____

F: ____

B: Wyjaśnij, czym jest wiązanie chemiczne.

C: Wyjaśnij, czym jest katalizator.

Poziom 3

A: Do podanej cząsteczki / związku chemicznego określ typ wiązania które występuje pomiędzy atomami.

1. cząsteczka bromu - Br₂   Typ wiązania: _____
2. amoniak - NH₃   Typ wiązania: _____
3. chlorek sodu - NaCl   Typ wiązania: _____
4. tlenek wapnia - CaO   Typ wiązania: _____
5. chlorowódor - HCl_(g)   Typ wiązania: _____
6. cząsteczka tlenu - O₂   Typ wiązania: _____

B: Wyjaśnij, czym jest elektroujemność. Jak zmienia się zależność elektroujemności ?

C: Uzupełnij tabelę.

Przykład	Wzór sumaryczny	ilość atomów
4 cząsteczki tlenku węgla (IV)		
3 cząsteczki wody		
2 cząsteczki tlenku azotu (V)		

Poziom 4

A: Wyjaśnij, czym jest wartościowość.

Pierwiastki z **1 grupy** mają zawsze **wartościowość**: _____

B: Wyjaśnij, czym jest polaryzacja wiązania.

C: Określ liczbę par elektronowych tworzących wiązania oraz wolnych par elektronowych dla podanych związków chemicznych.

1. woda - H_2O

Liczba par elektronowych: _____

Liczba wolnych par elektronowych: _____

2. siarkowodór - H_2S

Liczba par elektronowych: _____

Liczba wolnych par elektronowych: _____

3. cząsteczka jodu - I_2

Liczba par elektronowych: _____

Liczba wolnych par elektronowych: _____

D: Na podstawie wzoru sumarycznego ustal nazwę systematyczną podanych związków chemicznych.

1. BeO - _____

2. Al_2O_3 - _____

3. Cl_2O_7 - _____

Poziom 5

A: Napisz wzory sumaryczne i strukturalne podanych związków chemicznych.

wzór sumaryczny

wzór strukturalny

1. tlenek azotu (II)
2. tlenek chloru (VII)
3. tlenek żelaza (II)
4. tlenek węgla (IV)
5. woda

B: Oblicz masę cząsteczkową kwasu ortokrzemowego (IV): H_4SiO_4

Masa cząsteczkowa: _____

C: Napisz nazwę gazu szlachetnego, który ma taką samą konfigurację elektronową jak podany jon.

1. kation sodu ma taką samą konfigurację elektronową, jak _____
2. anion siarczkowy ma taką samą konfigurację elektronową, jak _____
3. kation wapniowy ma taką samą konfigurację elektronową, jak _____
4. anion fluorkowy ma taką samą konfigurację elektronową, jak _____
5. kation glinu ma taką samą konfigurację elektronową, jak _____

Poziom 6

A: Narysuj wzory elektronowe kreskowe dla podanych cząsteczek.

1. chlorowódór - HCl

2. cząsteczka bromu - Br_2

3. tlenek węgla (IV) - CO_2

3. amoniak - NH_3

B: Napisz konfiguracje elektronowe dla poszczególnych jonów.

1. kation magnezu

Konfiguracja elektronowa:

2. anion tlenkowy

Konfiguracja elektronowa:

3. kation wapnia

Konfiguracja elektronowa:

4. anion bromkowy

Konfiguracja elektronowa:

Poziom 7

A: Oblicz indeks stechiometryczny x w związku C_xH_{10} , wiedząc że masa cząsteczkowa całego związku wynosi 58u.

Wzór sumaryczny: _____

B: Napisz równania chemiczne. Wskaż substraty i produkty. Podaj typy podanych reakcji chemicznych.

magnez + tlen $\longrightarrow$ tlenek magnezu

Typ reakcji: _____

wodór + tlen $\longrightarrow$ woda

Typ reakcji: _____

tlenek rtęci (II) $\longrightarrow$ rtęć + tlen

Typ reakcji: _____

C: Podczas termicznego rozkładu tlenku rtęci (II) - HgO otrzymano 12g tlenu. Oblicz masę tlenku rtęci (II) - HgO, jeśli masa rtęci była większa o 64g większa od masy otrzymanego tlenu.

Odp. _____

Poziom 8

A: Uzupełnij tekst.

Reakcjami chemicznymi rządzą dwa prawa: _____ i _____.

Jedno z nich głosi, że masa substratów _____ (musi / nie musi) być równa masie _____ . Prawo to nazywa się: _____.

Stosunek masowy pierwiastków w związku chemicznym jest wielkością _____ i charakterystyczną dla związku. _____ informuje nas, że stosunek masowy pierwiastków w związku chemicznym jest wielkością stałą.

Chemik upiekł wczoraj ciasto owocowe. Użył 300 g mąki, 2 jajka*, 20 g cukru i 200g owoców.

Ciasto urosło, jak by było na drożdżach. Ciasto ważyło około 530 gramów. Chemik zaobserwował działanie prawa _____, ponieważ (teraz twoje wyjaśnienie):

---

*załóż, że jedno jajko waży ok.5g

B: Określ typ poniższej reakcji.

Typ reakcji: _____

Suma współczynników stechiometrycznych w tej reakcji wynosi: _____

C: Wyjaśnij, czym jest wiązanie wodorowe. Przedstaw mechanizm powstawania wiązania na podstawie cząsteczek wody

---

Układ okresowy pierwiastków

18

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18																																																				
¹ H Wodór 1,01	² He Hel 4,00	³ Li Lit 6,94	⁴ Be Beryl 9,01	¹¹ Na Sód 23,00	¹² Mg Magnez 24,31	¹⁹ K Potas 39,10	²⁰ Ca Wapń 40,08	²³ V Wanad 50,94	²⁴ Cr Chrom 52,00	²⁵ Mn Mangan 54,94	²⁶ Fe Żelazo 55,85	²⁷ Co Kobalt 58,93	²⁸ Ni Nikiel 58,69	²⁹ Cu Miedź 63,55	³⁰ Zn Cynk 65,38	³⁷ Rb Rubid 85,47	³⁸ Sr Stront 87,62	³⁹ Y Itr 88,91	⁴⁰ Zr Cyrkon 91,22	⁴¹ Nb Niob 92,91	⁴² Mo Molibden 95,95	⁴³ Tc Technet 97,91	⁴⁴ Ru Ruten 101,07	⁴⁵ Rh Rod 102,91	⁴⁶ Pd Pallad 106,42	⁴⁷ Ag Srebro 107,87	⁴⁸ Cd Kadm 112,41	⁴⁹ In Ind 114,82	⁵⁰ Sn Cyna 118,71	⁵¹ Sb Antymon 121,76	⁵² Te Tellur 127,60	⁵³ I Jod 126,90	⁵⁴ Xe Ksenon 131,29	⁵⁵ Cs Cez 132,91	⁵⁶ Ba Bar 137,33	⁵⁷ La Lantan 138,91	⁷² Hf Hafn 178,49	⁷³ Ta Tantal 180,95	⁷⁴ W Wolfram 183,84	⁷⁵ Re Ren 186,21	⁷⁶ Os Osm 190,23	⁷⁷ Ir Iryd 192,22	⁷⁸ Pt Platyna 195,08	⁷⁹ Au Złoto 196,97	⁸⁰ Hg Rtęć 200,59	⁸¹ Tl Tal 204,38	⁸² Pb Ołów 207,20	⁸³ Bi Bizmut 208,98	⁸⁴ Po Polon 208,98	⁸⁵ At Astat 209,99	⁸⁶ Rn Radon 222,02	⁸⁷ Fr Frans 223,02	⁸⁸ Ra Rad 226,03	⁸⁹ Ac Aktyn 227,03	¹⁰⁴ Rf Ruterford 267,12	¹⁰⁵ Db Dubn 268,13	¹⁰⁶ Sg Seaborg 271,13	¹⁰⁷ Bh Bohr 272,14	¹⁰⁸ Hs Has 270,13	¹⁰⁹ Mt Meitner 276,15	¹¹⁰ Ds Darmsztadt 281,10	¹¹¹ Rg Roentgen 281,10	¹¹² Cn Kopernik 285,10	¹¹³ Nh Nihon 284,10	¹¹⁴ Fl Flerow 289,10	¹¹⁵ Mc Moskow 288,10	¹¹⁶ Lv Liwermor 293,10	¹¹⁷ Ts Tenes 294,10	¹¹⁸ Og Oganeson 294,10

Liczba atomowa
(liczba porządkowa)

Symbol pierwiastka

Nazwa

Masa atomowa

20 **Ca**
Wapń
40,08

METALE

NIEMETALE

GAZY
SZLACHETNE

CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA

Wartości elektroujemności pierwiastków w skali Paulinga

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
¹ H Wodór 2,2												⁵ B Bor 2,0	⁶ C Węgiel 2,6	⁷ N Azot 3,0	⁸ O Tlen 3,4	⁹ F Fluor 4,0	² He Hel
³ Li Lit 1,0	⁴ Be Beryl 1,6											¹³ Al Glin 1,6	¹⁴ Si Krzem 1,9	¹⁵ P Fosfor 2,2	¹⁶ S Siarka 2,6	¹⁷ Cl Chlor 3,2	¹⁰ Ne Neon
¹¹ Na Sód 0,9	¹² Mg Magnez 1,3											³¹ Ga Gal 1,8	³² Ge German 2,0	³³ As Arsen 2,0	³⁴ Se Selen 2,6	³⁵ Br Brom 3,0	¹⁸ Ar Argon
¹⁹ K Potas 0,8	²⁰ Ca Wapń 1,0	²¹ Sc Skand 1,4	²² Ti Tytan 1,5	²³ V Wanad 1,6	²⁴ Cr Chrom 1,7	²⁵ Mn Mangan 1,6	²⁶ Fe Żelazo 1,8	²⁷ Co Kobalt 1,9	²⁸ Ni Nikiel 1,9	²⁹ Cu Miedź 1,9	³⁰ Zn Cynk 1,7	⁴⁹ In Ind 1,8	⁵⁰ Sn Cyna 2,0	⁵¹ Sb Antymon 2,1	⁵² Te Tellur 2,1	⁵³ I Jod 2,7	³⁶ Kr Krypton
³⁷ Rb Rubid 0,8	³⁸ Sr Stront 1,0	³⁹ Y Itr 1,2	⁴⁰ Zr Cyrkon 1,3	⁴¹ Nb Niob 1,6	⁴² Mo Molibden 2,2	⁴³ Tc Technet 2,1	⁴⁴ Ru Ruten 2,2	⁴⁵ Rh Rod 2,3	⁴⁶ Pd Pallad 2,2	⁴⁷ Ag Srebro 1,9	⁴⁸ Cd Kadm 1,7	⁸¹ Tl Tal 1,8	⁸² Pb Ołów 1,8	⁸³ Bi Bizmut 1,9	⁸⁴ Po Polon 2,0	⁸⁵ At Astat 2,2	⁵⁴ Xe Ksenon 2,6
⁵⁵ Cs Cez 0,8	⁵⁶ Ba Bar 0,9	⁵⁷ La Lantan 1,1	⁷² Hf Hafn 1,3	⁷³ Ta Tantal 1,5	⁷⁴ W Wolfram 1,7	⁷⁵ Re Ren 1,9	⁷⁶ Os Osm 2,2	⁷⁷ Ir Iryd 2,2	⁷⁸ Pt Platyna 2,2	⁷⁹ Au Złoto 2,4	⁸⁰ Hg Rtęć 1,9	⁸⁶ Rn Radon					
⁸⁷ Fr Frans 0,7	⁸⁸ Ra Rad 0,9	⁸⁹ Ac Aktyn 1,1															